

XII KÄÄNTÄMISEN JA TULKKAUKSEN TUTKIMUKSEN SYMPOSIUMI

KÄÄNTÄMISEN JA TULKKAUKSEN MYYTIT

Tampereen yliopisto 11.–12.4.2014

Toinen kiertokirje

KäTu-SYMPOSIUMIEN TARKOITUS

Jo yli kymmenen vuoden ajan KäTu-symposiumi on koonnut vuosittain yhteen kääntäjiä, tulkkeja, kääntämisen ja tulkkauksen tutkijoita, opettajia, opiskelijoita sekä kääntämisestä ja tulkkauksesta muutoin kiinnostuneita. Vuosittain järjestettävän KäTu-symposiumin tarkoituksena on tarjota Suomessa toimiville kääntäjille ja tulkeille sekä kääntämisen ja tulkkauksen tutkijoille foorumi, jolla he voivat keskustella alan ilmiöistä, käynnissä olevista tutkimushankkeista sekä tieteenalan tilasta ja kehityksestä. Yksi symposiumin kohderyhmä ovat jatko-opiskelijat, joille symposiumi suo tilaisuuden saada palautetta tutkimustyön eri vaiheissa.

KäTu-symposiumi sai alkunsa Vaasan yliopistossa vuonna 2002 järjestetystä teemapäivästä, josta vastasivat alan jatko-opiskelijat. Symposiumin järjestäjätahoiksi ovat opiskelijavetoisen teemapäivän jälkeisinä vuosina vakiintuneet Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton (SKTL) opettajien ja tutkijoiden jaosto sekä se yliopisto, jossa symposiumi kulloinkin järjestetään.

KäTu2014-SYMPOSIUMIN TEEMA

Tampereen yliopistossa järjestettävän kahdennentoista symposiumin teemaksi on valittu *kääntämisen ja tulkkauksen myytit*. Symposiumiin toivotaan puhujiksi kääntäjiä, tulkkeja, kääntäjien ja tulkkien kouluttajia sekä heidän toimintansa tutkijoita.

Symposiumin teeman tarkoituksena on tuulettaa usein esitettyjä näkemyksiä kääntämisestä ja tulkkauksesta ja joko kumota tai vahvistaa myyttejä siitä, mitä kääntäminen ja tulkkaus oikein ovat. Esitelmissä on mahdollista pohtia myyttejä esimerkiksi seuraavilla aihealueilla:

- * teoria ja käytäntö koulutuksessa ja työelämässä
- * kääntämisen mahdollisuus/mahdottomuus
- * kääntäminen ja tulkkaus B-työkieleen päin tai välikielen kautta
- * kääntäminen ja manipulaatio
- * kääntämisen universaalit
- * uudelleenääntämishypoteesi
- * kääntäjä ja sanakirjat
- * konekääntimet ja ihmiskääntäjät
- * joukkoistaminen ja maallikkokääntäminen
- * kääntäjän ja tulkin status
- * kääntäjä ja käännökseen käytettävyyden
- * tulkkauksen tarkkuus
- * laadun arvioinnin mahdottomuus.

Symposiumin perinteitä noudattaen myös muut kääntämiseen ja tulkkaukseen sekä niiden tutkimukseen liittyvät aiheet ovat tervetulleita.

PLENAARIESITELMÄT

Symposiumin pääpuhujat ovat professori Cecilia Wadensjö (Stockholms universitet, tolk- och översättarinstitutet) aiheenaan *On myths about interpreting and their revelation* sekä professori Hanna Suutela (Tampereen yliopisto, viestinnän, median ja teatterin yksikkö), jonka esitelmän aihe on *Monikielisyys suomalaisessa teatterissa*.

SEKTIOESITELMÄT, TYÖPAJA, PANEELIKESKUSTELUT JA POSTERIT

Plenaariesitelmien lisäksi symposiumissa on rinnakkaisia sektioesitelmiä, yksi työpaja, kaksi paneelikeskustelua sekä kirjanäyttely ja posteriesittely. Sektioesitelmien kesto on 20 + 10 minuuttia. Ehdotuksia sektioesitelmiksi ja postereiksi pyydetään **31.1.2014** mennessä. Ehdotukset lähetetään verkkolomakkeella osoitteessa <https://elomake3.uta.fi/lomakkeet/10697/lomake.html>. Ehdotusten pituus saa olla enintään 2500 merkkiä. Sektioesitelmien ja postereiden hyväksymisestä tiedotetaan **28.2.2014** mennessä.

PANEELIKESKUSTELUT JA TYÖPAJA

Asiomistulkin rooli, status ja toimijuus

simo.k.maatta@jyu.fi

Tulkkaustudkimuksessa on useaan otteeseen osoitettu asioimistulkin olevan tulkkaustilanteessa aktiivinen toimija. Usein tulkit kuitenkin kokevat viranomaisten oletettavan heidän toimivan koneen lailla, vaikka työolosuhteet toisaalta estävät heitä toimimasta rooli-odotuksia vastaavalla tavalla. Tulkin roolia, statusta ja toimijuutta lähestytään mm. seuraavien kysymysten kautta: Millaisiin rooliristiriitatilanteisiin asioimistulkit voivat joutua? Millaiset rooli-odotukset ovat tulkkien kannalta kaikkein haitallisimpia? Millaisia strategioita tulkit käyttävät rooliristiriitojen ratkaisemiseksi? Mitkä ovat toimijuustietoisuuden ja ammattitaidon väliset yhteydet? Millainen status asioimistulkeilla on kääntäjien ja tulkkien järjestötoiminnassa? Missä määrin asioimistulkin toimijuutta koskevaa tutkimusta on sovellettu ja voitaisiin soveltaa tulkkien koulutuksessa ja käytännön työssä? Mikä on tulkin vastuu oman toimijuutensa edistämiseksi?

Paneelikeskustelu alkaa kysymys-vastausmenetelmällä pidettävistä alustuksista, minkä jälkeen panelistit keskustelevat keskenään ja yleisön kanssa. Keskustelun koollekutsujana on yliopistotutkija Simo Määttä (Jyväskylän yliopisto). Muut panelistit ovat Kristiina Antinjuntti (SKTL), Tuija Kinnunen (Helsingin yliopisto), Tatjana Adrejev ja Mohsen Tavassoli (Helsingin seudun asioimistulkikeskus), Veera Rautavuoma (Keski-Suomen tulkkikeskus), Seija Laalo-Ristilä (Pirkanmaan tulkkikeskus) sekä Saara Kalajoki (Helsinki).

Multimodaalisuus ja kääntäminen

tiina.k.tuominen@uta.fi

Multimodaaliset, mm. sanoja, kuvia ja ääntä yhdistelevät lähdetekstit ovat yhä yleisempiä kääntäjän työssä, ja myös tulkkauksen luonteeltaan multimodaalista. Tutkimus kuitenkin keskittyy usein verbaalisen viestin tarkasteluun, eli kääntäminen ja tulkkauksen nähdään vahvasti verbaalisena toimintana. Käsittelemme paneelikeskustelussamme tätä verbaalisuuden myyttiä. Lähestymme aiheita konkreettisten analyysiesimerkkien kautta: jokainen panelisti esittelee oman multimodaalisen tutkimusaineistonsa ja pohjustaa keskustelua esittelemällä multimodaalisuuden vaikutuksia kyseisessä kontekstissa. Tämän jälkeen keskustelemme multimodaalisuudesta kääntämisen haasteena ja mietimme, pitäisikö myytti kääntämisen verbaalisuudesta murtaa. Paneelin jäsenenä on Tampereen yliopiston multimodaalisuuden ja kääntämisen tutkijoita (panelistien nimet vahvistetaan myöhemmin). Lisäksi toivomme paneelille aktiivista yleisöä keskustelemaan kanssamme kääntämisen verbaalisuudesta ja multimodaalisuudesta.

Viittomakieli ja kääntämisen myytit

zita.kobor-laitinen@humak.fi

Tavoitteenamme on tutkia, millaisia myyttejä kääntämisestä vallitsee viittomakielisten yhteisöjen ja alan ammattilaisten parissa. Joskus esimerkiksi pelkkä käsillä elehtiminen saattaa ulkopuoliselle tilaajalle merkitä viittomakielisyyttä. Toisinaan taas viittomakielinen yhteisö ei hyväksy äidinkielen-

tään viittomakielisen tuottamia käännöksiä. Esimerkkitapauksia on myös löydettävissä siitä, että välikielivaiheeseen jääneet käännökset voivat johtaa jopa väärin johtopäätöksiin viittomakieltä käyttävien kognitiivisesta kyvykkyydestä. Työpajassa esitettävien alustusten pohjalta pohditaan muun muassa, onko takaisinkäännös turhake vai tabu viittomakielisten käännösten tarkistusprosessissa tai kuka omistaa viittomakielen käännösoikeudet. Työpajatyöskentelyn teemoina ovat myös viitottujen kielten kääntämisen ammatilliset perinteet.

Työpajaan on alustavasti pyydetty puheenvuoroja seuraavilta henkilöiltä:

- Kääntäjä Pia Taalas (Kuurojen Liitto)
- Kääntäjä Päivi Mäntylä (Kuurojen Liitto)
- Sanakirjatyöntekijä, kääntäjä Janne Kankkonen
- Viittomakielen tutkija Leena Savolainen (Kuurojen Liitto)
- Viittomakielen tutkija, yliopettaja Päivi Rainò (Humanistinen ammattikorkeakoulu)

Työpajan suunniteltu toteutusmuoto on puolistrukturoitu keskustelu työpajan vetäjien alustuksen pohjalta. Keskustelua vetävät Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomakielentulkkiopetuksen lehtorit Zita Kóbor-Laitinen ja Juhana Salonen. Työpaja on avoin kaikille kiinnostuneille.

Lisätietoja osoitteesta <http://www.uta.fi/ltl/plural/konferenssit/katu2014.html>

TYÖKIELET

Symposiumin työkielinä ovat ensisijaisesti suomi, ruotsi ja englanti. Muiden kielten käytöstä ja mahdollisesta tulkkauksesta voi tiedustella symposiumin järjestäjiltä.

JULKAISU

Symposiumista toimitetaan elektroninen julkaisu *MikaEL*, johon esitelmän pitäneet voivat tarjota artikkeleita. Edellisten vuosien julkaisut löytyvät osoitteesta <http://www.sktl.fi>. Kirjoitusohjeet ja tiedot julkaisun toimittajista ilmoitetaan symposiumin yhteydessä.

TIEDOTUS JA YHTEYDENOTOT

KäTu2014-symposiumi alkaa perjantaina 11.4. klo 12.00 (rekisteröityminen klo 10–12). Symposiumin ohjelma ilmestyy symposiumin verkkosivuilla maaliskuussa ennen ilmoittautumisajan umpeutumista osoitteessa <http://www.uta.fi/ltl/plural/konferenssit/katu2014.html>. Verkkosivuilla julkaistaan myös kiertokirjeet, sektioesitelmien, työpajan ja paneelikeskustelujen abstraktit sekä tietoa käytännön asioista. Abstraktit ovat saatavana vain verkossa, josta ne voi halutessaan tulostaa. Kaikissa symposiumia koskevissa yhteydenotoissa pyydämme käyttämään sähköpostiosoitetta katu2014@uta.fi.

ILMOITTAUTUMINEN JA OSALLISTUMISMAKSU

KäTu2014-symposiumiin ilmoittaudutaan **20.3.2014** mennessä sähköisellä lomakkeella osoitteessa <http://www.uta.fi/ltl/plural/konferenssit/katu2014.html>. Ilmoittautuminen on sitova. Samalla lomakkeella ilmoittaudutaan myös illanviettoon, josta tarkempia tietoja ilmoittautumislomakkeessa.

Osallistumismaksu on **70 euroa**; SKTL:n jäseniltä ja jatko-opiskelijoilta **40 euroa** ja opiskelijoilta **20 euroa** (sis. alv 23 %). Osallistumismaksuun sisältyy symposiummateriaali sekä kahvi molempina päivinä.

Osallistumismaksua ja mahdollista illallismaksua varten lähetämme ilmoittautuneille laskun sähköpostitse.

MAJOITUSVAIHTOEHDOT

Olemme varanneet KäTu2014-osallistujille kiintiöhuoneita 11.–12.4.

- *Hotelli Victoria* (<http://www.hotellivictoria.fi/>): 1hh 92 euroa/vrk, 2hh 120 euroa/vrk. Varaukset suoraan hotellista puhelimitse 03 - 2425 104 tai 03 - 2425 111 tai sähköpostitse (sales@hotellivictoria.fi). Varaustunnus: KäTu2014. **Kiintiö on voimassa 11.3. asti.** Myös edelliselle ja seuraavalle yölle on varattuna pieni kiintiö, jos jollakulla on tarvetta majoittua kauemmin.
- *Holiday Inn* (<http://www.finland.holidayinn.com/hotellit/tampere/>): 1hh 97 euroa/vrk, 2hh 123 euroa/vrk. Varaukset suoraan hotellista tai keskusvaraamosta (puh. +358 20 055 055) Varaustunnus: KÄTU/Yliopisto. **Kiintiö on voimassa 10.03. asti.** Kiintiöt ovat myös edelliselle ja seuraavalle yölle.

Muita edullisia majoitusvaihtoehtoja esimerkiksi:

- *Hotelli Kauppi*: <http://www.hotelli-kauppi.fi/>
- *Hotelli Ville*: <https://hotelliville.fi/>
- *Dream Hostel*: <http://www.dreamhostel.fi/fi/etusivu/>

Katso myös Tampereen seudun virallinen matkailuportaali <http://www.visittampere.fi/majoitus-tampere>.

JÄRJESTÄJÄT

KäTu2014-symposiumin järjestävät Tampereen yliopisto ja SKTL:n opettajien ja tutkijoiden jaosto. Järjestelytoimikuntaan kuuluvat

Tampereen yliopisto

Nina Isolahti
Marja Kivilehto
Annikki Liimatainen
Mikhail Mikhailov
Riitta Oittinen
Hilkka Pekkanen
Eliisa Pitkäsalo
Dieter Hermann Schmitz
Tytti Suojanen
Tiina Tuominen
Anu Viljanmaa

Opettajien ja tutkijoiden jaosto

Kristiina Abdallah, Vaasan yliopisto
Ritva Hartama-Heinonen, Helsingin yliopisto
Minna Kumpulainen, Itä-Suomen yliopisto
Leena Salmi, Turun yliopisto
Dieter Hermann Schmitz, Tampereen yliopisto
Nestori Siponkoski, Vaasan yliopisto

TERVETULOA TAMPEREELLE!